

CYMDEITHAS HANES PLAID CYMRU HISTORY SOCIETY

Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 24 Mehefin 2025 drwy Zoom

Yn bresennol; Dafydd Williams (Cad), Stephen Thomas (Trys), Penri Williams, Eluned Bush (Ysg).

Ymunodd Meirick Davies a Brian Thomas â'r cyfarfod ond ni allent gymryd rhan yn y drafodaeth oherwydd anawsterau technegol na allent eu datrys.

Ymddiheuriadau; Dafydd a Meri Griffiths

Cofnodion y cyfarfod diwethaf; Fe'u cymerwyd fel cofnod cywir

Materion yn codi o'r cyfarfod diwethaf

- **Noson gydag Aled Eurig yn trafod ei Gofiant i Dafydd Ellis Thomas.**
Mae Neuadd y Plwyf yn Llandaf wedi ei bwcio o 7:30pm – 9pm ar ddydd Gwener 21 Tachwedd. Mae Steffan William wedi cytuno i gyfieithu ac mae'r Trysorydd wedi talu'r ffi bwcio'r ystafell o £67.50. Cytunwyd y bydd y Cadeirydd a'r Ysgrifennydd yn cadarnhau'r unigolyn a fydd yn trafod y llyfr gydag Aled yn y cyfarfod nesaf.
- **Lansiad llyfr Arwel Vittle a Gwen Gruffudd**
Mae popeth wedi'i drefnu; cyhoedduswyd yn y cyfryngau ac i aelodau Plaid Cymru; rhaglen wedi ei chytuno gyda chyfranwyr; bydd cyfieithydd yn cael ei ddarparu gan y Senedd; bydd y noson yn cael ei recordio gan y Senedd er mwyn i ni ei rhoi ar ein gwefan; mae lluniaeth wedi ei gytuno; bydd yr Ysgrifennydd yn sicrhau y bydd baneri rholio'r Gymdeithas yn cael eu gosod mewn lle addas; bydd Penri Williams yn paratoi sleid o glawr y llyfr a fydd yn cael ei harddangos ar sgrin y tu ôl i'r llwyfan; bydd lle i uchafswm o 100 yn y gynulleidfa gyda chofrestru trwy Eventbrite - hyd yn hyn mae 66 o bobl wedi bwcio lle.
- **Teyrnged i Emrys Roberts**
Mae yr un gan ein Cadeirydd ar ein gwefan. Bydd yr Ysgrifennydd yn cysylltu â Dafydd Wigley am ei anerchiad (roedd wedi cytuno i'w rhoi). Hefyd bydd yr Ysgrifennydd yn cysylltu â Ben Jones i gael gwybod a fyddai'n bosibl i ni dderbyn copi o'i deyrnged ym Mhapur Bro Cwm Rhymini i roi ar ein gwefan.

Gohebiaeth

- Oddi wrth **Dinah Jones o gwmni SILIN** yn gofyn am gymorth i ddarganfod pwy oedd y dyn mewn llun mae hi wedi ffindio yn archif y BBC pryd roedd hi'n paratoi rhaglen am y Blaid ar eu cyfer. Gwnaeth yr ysgrifennydd ateb ei chais gan ddweud wrthi bod y llun yn un o Gareth Morgan Jones a oedd yn ddirprwy Brif Weithredwr Plaid Cymru ar ddiwedd y1960au.
- Oddiwrth **Rob Phillips LLGC** – bydd y LLGC yn trefnu arddangosfa am ganmwlyddiant Plaid Cymru ar ei Standin yn yr Eisteddfod a hefyd darlith cysylltiedig ar y Sadwrn cyntaf
- Oddi wrth **Iwan Rhys Evans** yn dweud bod Plaid Ifanc yn trefnu teithiau bysiau ar 20/6/25 a 22/6/25 gan ddechrau o Bwlheli ac yn ymweld a llyfeydd pwysig yn hanes Plaid Cymru. Wnaeth yr Ysgrifennydd anfon manylion at aelodau.
- Oddi wrth **Aled Eurig** yn gofyn, os yn bosibl, i ni drefni sesiwn yn y Gynhadledd lle gallai drafod ei llyfr ar Dafydd EI, Wnaeth yr Ysgrifennydd ei ateb gan ddweud na fyddai hynny ddim ym bosibl oherwydd bod y gost o logi slot yn ormod i'r Gymdeithas.
- Oddi wrth **Gwerfyl Jones** gyda theyrnged AlunFfred Jones i O P Huws. Mae Penri Williams wedi ei rhoi ar wefan y Gymdeithas

Arian

- £3110 yn y cyfrif. Wnaeth y Trysorydd hysbysu'r cyfarfod bod newidiadau yn y ffordd y bydd rhaid i aelodau trefnu i dalu eu ffioedd aelodaeth try gorchumyn Sefydlog.. Bydd ef a Penri Williams yn sicrhau y bydd y wybodaeth ar wefan y Gymdeithas yn cael ei diwygio i adlewyrchu'r newid hwn. Penderfynwyd rhoi £50 i Ieuan Wyn Jones fel arwydd o'n diolch am ei ddarlith yn yr Eisteddfod.

Gweithgor canmlwyddiant

- Bydd y Cadeirydd, Jill Evans, yn paratoi adroddiad ar gyfer cyfarfod nesaf y Cyngor Cenedlaethol ar 5 Gorffennaf 2025.

Unrhyw fater arall

- Bydd yr Ysgrifennydd yn edrych mewn i'r posibilrwydd y gall y Gymdeithas gael bwrdd am ddim yn y Gynhadledd yn Abertawe.
- Bydd yr Ysgrifennydd yn cysylltu â chyhoeddwr llyfryn Alan Sandry ar Saunders Lewis yn gofyn am ganiatad i'w gysylltu â gwefan y Gymdeithas.
- Bydd y Ysgrifennydd yn cysylltu â Kiera Marshall a Dafydd Wigley yn gofyn am drosgriadau o'u traethodau yn y digwyddiad ym Mhwllheli ar 21 Mehefin i'w cyhoeddi ar wefan y Gymdeithas.
- Wnaeth y Trysorydd hysbysebu'r cyfarfod ei fod wedi mynychu cyfarfod blynyddol Gymdeithas Dic Penderyn ac roedd y sgysiau'n hynod o ddiddorol.

Dyddiad y cyfarfod nesaf 16 Medi 2025 am 5.30pm drwy Zoom

CYMDEITHAS HANES PLAID CYMRU HISTORY SOCIETY

Minutes of meeting held on 24 June 2025 through Zoom

Attendees; Dafydd Williams (Ch), Stephen Thomas (Treas), Penri Williams, Eluned Bush (Sec).

Meirick Davies and Brian Thomas also joined the meeting but were unable to participate in the discussion because of technical difficulties they were unable to resolve

Apologies; Dafydd a Meri Griffiths

Minutes of last meeting; Accepted as correct

Matters arising from last meeting

- **Evening with Aled Eurig discussing his Biography of Dafydd Ellis Thomas.**
The Parish Hall in Llandaf has been booked from 7.30pm – 8pm on Friday 21 November. Steffan William has agreed to translate proceedings and the booking fee for the room of £67.50 has been paid. It was agreed that the Chair and Secretary will confirm the individual who is to discuss the book with Aled at the next meeting.
- **Launch of Arwel Vittle and Gwen Gruffudd's book.**
Everything is arranged; publicity in media and to all Plaid Cymru members; programme agreed with participants; translator will be provided by the Senedd; the proceeding will be recorded by the Senedd for us to put on our web site; refreshments agreed; the Secretary will ensure the Society's roller banners will be erected in an appropriate location; Penri Williams will prepare a slide of the cover of the book which will be displayed on a screen behind the stage; maximum permitted size of audience 100 with booking through Eventbrite - to date 66 people have booked a place.
- **Tribute to Emrys Roberts.** The one written by our Chair is on our web site. The Secretary will contact Dafydd Wigley for his tribute (he had agreed to provide it). The Secretary will also contact Ben Jones to learn whether it would be possible for us to receive a copy of his tribute in the Cwm Rhymini Papur Bro for insertion on the Society's web site

Correspondence

- From **Dinah Jones of the company, SILIN** asking for help in finding out who was the man in the picture she has found in the BBC archive whilst preparing a programme for them. The secretary replied to her request telling her that it was of Gareth Morgan Jones, who was Deputy Chief Executive of Plaid Cymru in the late 1960s.
- From **Rob Phillips, NLW**- the NLW will be organising an exhibition on Plaid Cymru's centenary at their stand at the Eisteddfod and also a linked lecture on the first Saturday.
- From **Iwan Rhys Evans** indicating that Plaid Ifanc were organising bus trips on 20/6/25 and 22/6/25 starting from Pwllheli and visiting places of importance in the history of Plaid Cymru. The Secretary sent the information to members.
- From **Aled Eurig** asking if the Society could organise a session at the Conference for him to discuss his book on Dafydd EI. The Secretary replied to him saying it was not possible because the cost of booking a slot was too high for the Society.
- From **Gwerfyl Jones** with Alun Ffred Jones's tribute to O P Huws. Penri Williams has put it on the Society's web site.

Finance

- £3110 in the account. The Treasurer informed the meeting that there were changes in the way members set up Standing Order payment of their membership fees. He and Penri Williams will ensure that the information on the Society's web site will be amended to reflect this change. It was decided to give Ieuan Wyn Jones £50 as a token of our appreciation of his lecture at the Eisteddfod.

Centenary working group

- The Chair, Jill Evans will be preparing a report for the next meeting of the National Council on 5 July 2025.

Any other business

- The Secretary will explore the possibility of the Society having a table at the Conference in Swansea free of charge
- The Secretary will contact the publishers of Alan Sandry's booklet on Saunders Lewis requesting permission to link it to the Society's website
- The Secretary will contact Kiera Marshall and Dafydd Wigley requesting transcripts of their speeches at the Pwllheli event on 21 June for publication on the Society's web site.
- The Treasurer informed the meeting that he attended the annual meeting of the Dic Penderyn Society and that the talks were very interesting.

Date of next meeting 16 September 2025 at 5.30pm through Zoom